

שלח לחמך על פני המים

מעשה באדם אחה שהיה לו בן, והיה מלמדו בכל יום: 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו' (קהלת יא, א)

לימים מת האיש ההוא, והיה אותו נער זוכר מה שציוהו אביו, והיה נוטל לחם בכל יום והיה זורק לים. ופעם אחת נזדמן לו אליהו זכרו לטוב כזקן. אמר לו: "כך ציוני אבי, זרוק לחמך במיא."

אמר לו: "והלא למדת, שלח לחמך על פני המים, והלחם דומה למלח. מה אין הלחם יכול ליאכל בלא מלח, כך אין העולם מתקיים בלא לחם."

מיד היה נוטל בכל יום פת לחם והיה הולך לנהר והיה זורק הפת במים - כלומר לא זרק כל לחמו אלא פרוסה והיה דג אחד מזומן באותו מקום, והיה אוכל הפת. והיה עושה כך בכל יום, עד שגדל אותו דג ביותר והיה מצער חבריו הדגים שבאותו מקום, עד שנתקבצו כל הדגים שבים ובאו אצל לווייתן ואמרו לו: "אדוננו, יש בכאן דג אחד וגדל הרבה ואין לנו חיים עמו וגם בכוחו אוכל ממנו בכל יום עשרים או יותר."

מיד שלח לווייתן אצלו ואמר לו: "הללו עומדים בתוך הים ואינם גדלים כך ואתה גדלת בשפת הים כך?"

אמר לו: "הן, מפני שיש אדם אחד ומביא לי בכל יום פת אחת ואני אוכלה בבוקר ובצהריים; ואני אוכל בבוקר עשרים דגים ובערב שלושים."

אמר לו: "מפני מה אתה אוכל חבריך?"

אמר לו: "מפני שהם באים אצלי ואני אוכלם, ועליהם נאמר 'ומבשרך לא תתעלם'. [ישעיה נח, ז]."

אמר לו: "לך והבא אותו אדם לפני."

אמר לו: "למחר."

מיד הלך אותו דג וחפר במקום שהיה אותו נער נוהג לבוא ועשה שם מחילה והכניס אותו דג פיו לתוך החפירה. למחר בא אותו נער כמנהגו ורצה לעמוד על אותו מקום ונפל במים. פתח הדג את פיו ובלעו והכניסו בים והביאו אצל לווייתן.

אמר לו: "הקא אותו."

הקיא ויצא מפיו של אותו דג ונפל בפיו של לווייתן. ואמר לו: "בני, מה ראית, שזרקת לחמך במים?"

אמר לו: "מפני שלימדני אבי מנעורי: 'שלח לחמך על פני המים'."

מה עשה לויתן? הוציאו מפיו ונשקו ולימדו שבעים לשונות וכל התורה כולה וזרקו על שלוש מאות פרסאות מים עד יבשה; ונפל במקום אחד, שלא דרכו בו בני אדם. וכשנפל עייף נשא עיניו וראה שני עורבים פורחים עליו והיה אחד אומר לאביו: "אבי, תראה אדם זה אם הוא חי או מת?"

והיה האב משיב ואומר: "איני יודע, בני."

אמר: "ארד ואוכל את עיניו, מפני שאני מתאוה לאכול עיני בני אדם."

והיה האב אומר לו: "בני, אל תרד, שמא הוא חי."

והבן היה אומר: "ארד ואוכל את עיניו."

מיד ירד. ואותו האיש היה מבין, מה שהיו מדברים זה עם זה, וכשירד על מצחו, פשט ידו ואחז ברגליו. מיד צעק אותו עורב לאביו ואמר: "אבי, אבי, הווי יודע, שנתנני יי בידו, לא אוכל קום."

כיון ששמע אביו, היה צועק ובוכה ואומר: "אוי לי על בני!" צעק ואמר: "אתה, בן אדם, עזוב את בני! יהי רצון שתבין לשוני! קום וחפור תחתיך, ותמצא שם גנז [אוצרו של] שלמה מלך ישראל."

מיד עזב את בנו וחפר תחתיו ומצא שם גנז שלמה, אבנים טובות ומרגליות, עד שנתעשר הוא ובניו. ועליו אמר בן-סירא: 'פרוס לחמך ושולחנך לכל מי שיבוא תתן'.